

Program 1: Sametové ohlédnutí (interaktivní a tvořivý)

Cíl: Porozumět významu 17. listopadu 1989 skrz příběhy a emoce lidí.

Délka: 45 minut

Úvod

Krátké video (např. „17. listopad 1989 očima studentů“) - můžete pustit z YouTube.

Poté otázka do třídy: „Co byste dělali, kdybyste tehdy žili?“

Hlavní část

A) Hraná aktivita – Studentská demonstrace

Rozděl třídu na 3 skupiny:

Demonstranti

Policie

Novináři

Každá skupina má za úkol připravit krátkou scénku (3–5 min) - jak by reagovali na situaci 17. listopadu.

Novináři dělají rozhovory, demonstranti mají transparenty, policie vydává příkazy.

B) Reflexe

Co kdo cítil?

Co bylo těžké / překvapivé?

Proč je důležité mít možnost protestovat?

Závěr

Krátká aktivita: „List pro budoucnost“

Každý napíše krátký vzkaz „budoucím studentům“, co by měli chránit (např. svobodu slova, vzdělání, lidskost).

Vzkazy můžete vystavit na nástěnku nebo vytvořit „strom svobody“.

Program 2: Světla svobody (klidnější, poetický a hlubší)

Cíl: Zamyslet se nad hodnotami svobody, odvahy a vzdoru.

Délka: 45 minut

Úvod

Promítnout fotku nebo záběr z Národní třídy.

Vysvětlení, proč se zapalují svíčky.

Diskuse

Otázky k přemýšlení:

Co pro mě znamená svoboda?

Jak by vypadal život bez ní?

Může být svoboda i nebezpečná?

Kreativní tvorba

Každý žák napíše krátkou báseň, myšlenku nebo kresbu na téma „Svoboda“.

Můžete vytvořit společný plakát „Naše svoboda“ (koláž citátů, básní a symbolů).

Závěr

Zhasnout světla, zapálit (elektronické) svíčky.

Přečíst pár textů nahlas.

Chvilé ticha za studenty z roku 1939 a 1989.

Program 3: Sametový escape room (pro zábavnější skupiny)

Cíl: Přes hru pochopit události roku 1989.

Délka: 45 minut

Úvod

Žáci dostanou úkol: „Musíte přenést tajný studentský leták přes město a vyhnout se StB.“

Hra

Připrav 5 stanovišť v učebně:

Šifrovaný leták – rozluští heslo („Nejsme děti, chceme svobodu!“)

Rádio Svobodná Evropa – doplň kvíz z vysílání 1989

Tiskárna letáků – slož z útržků hesla a nalep ho

StB checkpoint – projdi kvízem o tom, co smíš říct a co ne

Národní třída – finální úkol: společně složit symbol svobody z papíru

Reflexe

Co jste zjistili o té době?

Jaké by to bylo žít bez internetu, svobody, volby?

Program 4: Sametová dílna (výtvarný a moderní)

Cíl: Kreativně vyjádřit svobodu a její význam pro dnešek.

Délka: 45 minut

Úvod

Pustit krátké shrnutí roku 1989.

Diskuse o symbolech: klíče, svíčka, vlajka, kytara, transparent.

Tvoření

Skupiny vytváří vlastní transparent nebo plakát svobody – třeba na téma:

„Za co bych šel do ulic dnes?“

„Co pro mě znamená být svobodný?“

Můžete použít novinové výstřižky, fixy, pásky, barvy.

Závěr

Každá skupina představí svůj výtvar.

Krátká galerie po třídě.

Program 5: Obrazy svobody (výtvarný a osobní)

Cíl: Výtvarně vyjádřit, co pro mě znamená svoboda nebo 17. listopad. **Délka:** 45 minut

Úvod

- Učitel pustí krátké video nebo ukázkou z dokumentu o 17. listopadu (např. „Sametová revoluce očima pamětníků“).
- Otázka do třídy: „Co si představíte, když se řekne svoboda?“
- Diskuse o symbolech svobody (klíče, svíčka, vlajka, transparent, kytara...).

Tvoření

- Studenti si vyberou, zda chtějí malovat na téma:
 - „Co pro mě znamená svoboda“
 - „Jak vnímám 17. listopad“
- Materiály: plátna, papíry, fixy, barvy, pásky, novinové výstřižky, digitální kreslení (tablety).
- Práce může být individuální nebo ve dvojicích.

Závěr

- Dobrovolné sdílení výtvorů.
- Krátká galerie po třídě.
- Reflexe: „Co jsem se o sobě dozvěděl skrz tvorbu?“
- Možnost vystavit výtvary na nástěnku nebo vytvořit „svobodnou zed“.

Program 6: Kdo jsem já? (interaktivní a sebe reflexní)

Cíl: Poznat vlastní osobnost a pochopit, že rozdílnost neznamena nerovnost. **Délka:** 45 minut

Úvod

- Zahřívací otázky:
 - „Kam bys jel na dovolenou a s kým?“
 - „Co by sis vzal na opuštěný ostrov?“
- Studenti odpovídají nahlas, pokud chtějí.

Hlavní část – MBTI test osobnosti

- Učitel vysvětlí 4 dimenze osobnosti:
 - **Extrovert vs. Introvert** – mluvím nahlas vs. přemýšlím v sobě
 - **Sensing vs. Intuition** – vnímám smysly vs. spoléhám na intuici
 - **Thinking vs. Feeling** – rozhodnutí logikou vs. podle pocitů
 - **Judging vs. Perceiving** – plánování vs. spontánnost
- Studenti odpovídají na otázky formou pohybu, diskuse nebo volby obrázků.
- Otázky typu: Kdybyste mohli kamkoliv na dovolenou tak kam a s kým? Co byste první udělali, kdyby se kamarádovi ztratil batoh? Co byste dělali, kdyby skupina dětí (např fotbalistů) mohli na soutěž a museli byste vybrat jen daný počet.
- Na konci si zakroužkují svůj typ (např. ISTJ, ENFP...) na připraveném listu.

Závěr

- Diskuse: „Jak se lišíme? Co máme společné?“
- Reflexe: „Proč je důležité respektovat rozdíly?“
- Možnost vytvořit „mapu osobností“ třídy.

Program 7: Časová osa sametu (historický a analytický)

Cíl: Pochopit klíčové momenty sametové revoluce skrz vizuální a skupinovou práci.

Délka: 45 minut

Úvod

- Pustit krátké scény z dokumentu (např. „Z deníku sametové revoluce“).
- Otázka: „Co vás na tom nejvíc zaujalo nebo překvapilo?“

Hlavní část – práce s časovou osou

- Studenti se rozdělí do skupin (3–5 osob).
- Každá skupina dostane sadu fotografií historických událostí (např. demonstrace, zásah policie, vyhlášení OF...).
- Úkol:
 - Zařadit fotky na časovou osu (karton, magnetická tabule...).
 - Napsat krátký popis každé události.
 - Diskutovat, co daná událost znamenala pro svobodu.
- Možnost konzultace s učitelem nebo hostem (např. Rákos).

Závěr

- Prezentace časových os.
- Otázka: „Jak byste popsali sametovou revoluci někomu, kdo o ní nikdy neslyšel?“
- Reflexe: „Jaké hodnoty z té doby jsou pro nás dnes důležité?“

Program 8: Vzkazy svobody (reflexivní a tvořivý)

Cíl: Zamyslet se nad tím, co pro nás znamená svoboda a jak ji uchovat. **Délka:** 45 minut

Úvod

- Diskuse: „Co je to svoboda? Co nám přinesla sametová revoluce?“
- Pustit krátké video s různými pohledy na svobodu (např. výpovědi lidí s odlišnými životními zkušenostmi).

Hlavní část – myšlenkové mapy + dopis budoucímu já

- Tvorba myšlenkových map:
 - Individuálně: „Co pro mě znamená svoboda?“
 - Ve dvojicích: „Za co jsem vděčný?“
 - Společná mapa na tabuli: „Co si bereme ze sametu?“
- Poté každý napíše dopis „budoucímu já“:
 - Co si přeje, aby si jednou připomněl.
 - Datum, kdy dopis otevře.
 - Dopis vloží do obálky a vezme si domů.

Závěr

- Dobrovolné sdílení dopisů nebo myšlenek.
- Otázka: „Jak můžeme svobodu chránit každý den?“
- Možnost vytvořit „strom vděčnosti“ nebo „nástěnku svobody“.

Mimo programové aktivity

- Bílá tabule u recepce s otázkou „Co je to svoboda?“ = studenti mají volný přístup a smí se, jakkoliv vyjádřit
- Výstava novin z 1989 = noviny budou vystaveny podobu sametu na chodbě, studenti si je budou moc pročíst, pokud budou mít zájem a dozvědět se něco zajímavého
- Sametový bufet = na chodbě se bude podávat vše co studenti dobrovolně napečou